

ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ МЕЖ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сергій Вікторович БОДНАР,

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правознавства
ПВНЗ Вінницького фінансово-
економічного університету*

<https://orcid.org/0000-0003-3322-6279>

Державно-приватне партнерство у сфері вищої освіти не є явищем хаотичним, адже воно має чітко визначені межі. В даному контексті зауважимо, що на сьогоднішній день можна виділити декілька аспектів, які формують рамки реалізації даного інституту, першим з яких є законодавство. Чітке формулювання правового статусу та механізму державно-правового партнерства, обмежують суб'єктів, які вступають у партнерські відносини, в їх діях. Зокрема, Розділ II Закону України «Про державно-приватне партнерство» конкретизує форми здійснення інституту та визначає їх сутність, деталізує об'єкти останнього, джерела фінансування. Зокрема, відповідно до статті 9 Закону фінансування державно-приватного партнерства може здійснюватися за рахунок: фінансових ресурсів приватного партнера; фінансових ресурсів, запозичених в установленому порядку; коштів державного та місцевих бюджетів; інших джерел, не заборонених законодавством [1].

Спеціальні вимоги висувають до процесу прийняття рішення про здійснення державно-приватного партнерства та обрання приватного партнера. Згідно до статті 10 Закону пропозиція про здійснення державно-приватного партнерства готуються центральними, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування чи органами Автономної Республіки Крим, Національною академією наук України, галузевими академіями наук, державними, комунальними підприємствами, установами, організаціями, господарськими товариствами, 100 відсотків акцій (часток) яких належить державі, територіальній громаді чи Автономній Республіці Крим, або особами, які відповідно до Закону можуть бути приватними партнерами, і подаються до органу, уповноваженого проводити аналіз ефективності здійснення державно-приватного партнерства. Пропозиція про здійснення державно-приватного партнерства складається з техніко-економічного обґрунтування здійснення державно-приватного партнерства, зміст якого визначається Порядком проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства, затвердженим Кабінетом Міністрів України. На підставі пропозиції проводиться обов'язковий аналіз ефективності здійснення державно-приватного партнерства шляхом: 1) детального обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення державно-приватного партнерства за результатами аналізу: економічних та фінансових показників фінансової моделі реалізації державно-приватного

партнерства; соціальних наслідків реалізації державно-приватного партнерства, включаючи поліпшення якості послуг та рівень забезпечення попиту товарами (роботами і послугами); екологічних наслідків реалізації державно-приватного партнерства з урахуванням можливого негативного впливу на стан довкілля; 2) обґрунтування вищої ефективності проекту із залученням приватного партнера порівняно з реалізацією проекту без такого залучення; 3) виявлення видів ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ризиками; 4) визначення форми здійснення державно-приватного партнерства; 5) визначення соціально-економічних та екологічних перспектив після закінчення дії договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства [1].

Стаття 14 Закону встановлює, що визначення приватного партнера для укладення договору в рамках державно-приватного партнерства здійснюється на конкурсних засадах. Під час прийняття рішення про проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства визначаються: строк здійснення державно-приватного партнерства, форма його реалізації та основні етапи; державний партнер та об'єкти державно-приватного партнерства; обсяг та форми державної підтримки здійснення державно-приватного партнерства, якщо надання такої підтримки передбачається; граничний строк подання заявок на участь у конкурсі; граничний строк проведення конкурсу з визначення приватного партнера; основні кваліфікаційні вимоги до учасників конкурсу; основні критерії визначення переможця конкурсу [1]. Окрім процесу запровадження державно-приватного партнерства, стандартизованих вимог до приватних партнерів, джерел фінансування партнерства, законодавство України встановлює чіткий порядок контролю, державної підтримки та гарантій в межах останнього, що формує додаткові аспекти і вимоги до правовідносин в даній царині та учасників таких відносин.

Наступні межі полягають у повноваженнях публічної сторони державно-приватного партнерства в сфері вищої освіти. Як доречно зауважує А.М. Карапетян, повноваження – це надане законом або іншим нормативно-правовим актом право суб'єктові здійснювати дії, приймати рішення з конкретних питань управління [2, с.271]. Повноваження є обов'язковим атрибутом вищих, центральних та місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, інших державних відомств управління освітою. Права та обов'язки цих суб'єктів визначаються суворо законом та встановлюють поле їх безпосереднього відання, іншими словами, сферу діяльності за яку вони не мають права виходити. Дане правило не порушується і в аспекті державно-приватного партнерства у відносини здійснення якого суб'єкти публічної сторони в сфері вищої освіти можуть вступати лише в рамках відповідного кола повноважень. Так, наприклад, державно-приватне партнерство між відповідною обласною державною адміністрацією та приватним партнером не може містити заходи загальнонаціонального характеру, адже повноваження вказаного органу виконавчої влади обмежено конкретною адміністративною територією.

Обмеження державно-приватного партнерства у сфері вищої освіти також становить наявність централізованого управління таким партнерством та необхідність його відповідності державній політиці, яка встановлюється та реалізується спеціальним органом влади. Відповідно до статті 22 Закону України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 №2404-VI існує центральний орган виконавчої влади, який формує та реалізує державну політику у сфері державно-приватного партнерства – Міністерство економіки.

В положення про Міністерство вказано, що воно є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує: 1) формування та реалізує державну політику економічного, соціального розвитку і торгівлі, державну цінову політику, державну політику у сфері технічного регулювання, стандартизації, метрології та метрологічної діяльності, управління об'єктами державної власності, реалізації майна (майнових прав, інших активів) або прав на нього на конкурентних засадах у формі аукціонів, зокрема електронних, та здійснення контролю за її реалізацією, інтелектуальної власності, публічних закупівель, а також державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів; 2) формування та реалізує державну інвестиційну політику, державну інноваційну політику в реальному секторі економіки, державну зовнішньоекономічну політику, державну політику у сфері розвитку підприємництва, державно-приватного партнерства; 3) формування та реалізує державну політику у сфері праці, зайнятості населення, трудової міграції, трудових відносин, соціального діалогу; 4) формування та реалізацію державної політики у сфері державного матеріального резерву, державного експортного контролю; 5) формування державної політики у сфері захисту прав споживачів, державної політики з контролю за цінами, державної регуляторної політики та державної політики з питань ліцензування, дозвільної системи, нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності; 6) реалізацію державної політики у сфері організації та контролю за виготовленням цінних паперів, документів суворої звітності; 7) формування та реалізацію державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, здійснення державного нагляду та контролю за додержанням вимог законодавства про працю та зайнятість населення; 8) формування та реалізацію державної політики з питань залучення міжнародної технічної [3].

Таким чином, окреслені вище межі державно-приватного партнерства в сфері вищої освіти додатково підкреслюють особливість цього інституту, його відмінність від інших договірних та управлінських відносин взаємодії, а також показують унікальність моделі такого партнерства у сфері вищої освіти, відмежовуючи від прикладів державно-приватного партнерства в інших секторах суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Про державно-приватне партнерство: закон від 01.07.2010 №2404-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. №40. Ст.1436.
2. Монаєнко А.О. Правове регулювання видатків на освіту та науку: дисертація. Ірпінь: Національний університет податкової служби України. 2009.525 с.
3. Питання Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства: постанова від 11.09.2019 №838. *Офіційний вісник України*. 2019. №74. Ст.2588.